

In memoriam: Fra Vicko Kapitanović (1944–2015)

U Splitu je, 22. listopada 2015, umro fra Vicko Kapitanović, dugogodišnji suradnik našeg časopisa i instituta. U *Prilozima* je od 1992. do 2011. objavio niz znanstvenih članaka o filozofskim rukopisima sačuvanim u raznim knjižnicama Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. Bio je i član Savjeta *Prilogā* od 2008. do 2012. U okviru znanstvene djelatnosti Instituta bio je od 2007. do 2012. suradnik na projektu *Hrvatska filozofija u europskom obzoru (16–18. st.)*, voditeljice Ljerke Schiffler.

Fra Vicko je rođen u Ogorju Donjem (u Dalmatinskoj zagori), 12. lipnja 1944. Osnovnu je školu pohađao u Ogorju Donjem i Gornjem (1950–1958), Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju i Zagrebu (1958–1963). U franjevački red stupa na Visovcu 1960. Za svećenika Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja zaređen je u Splitu 1968. Filozofsko-teološki studij pohađao je u Makarskoj (1964–1968). Na Papinskom učilištu Antonianum u Rimu postiže 1969. godine licencijat iz teologije. Diplomirao je arhivistiku pri Tajnom vatikanskom arhivu (1970) i diplomatiku i paleografiju u Vatikanskoj školi paleografije i diplomatike (1972). Obranivši 1977. godine na Fakultetu crkvene povijesti Papinskoga sveučilišta Gregoriana u Rimu disertaciju pod naslovom *Fra Andrea Dorotic (1761–1837), il suo tempo, la sua attività e il suo pensiero*, stječe akademski naslov doktora crkvene povijesti.

Predavao je na Franjevačkoj gimnaziji u Sinju (1972–1974), na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj (1977–1999) i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu (1999–2009). Bio je gostujući profesor na Papinskom učilištu Antonianum u Rimu (na Teološkom fakultetu, od 1987. do 1992, i na Institutu religioznih znanosti, 1988/1989). Kraće vrijeme (od 2001. do 2003) surađivao je s Visokom učiteljskom školom u Splitu. Bio je i dugogodišnji vanjski suradnik Pedagoškog (odnosno, kasnije, Filozofskog) fakulteta u Mostaru i Filozofskog fakulteta u Splitu.

Dužnost rektora Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj obnašao je od 1979. do 1985. Bio je član znanstvenog povjerenstva Franjevačkoga reda za istraživanje srednjega vijeka u Grottaferrati (1990). Sudjelovao je u organizaciji mnogih domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova, među kojima se ističe međunarodni znanstveni skup »Crkva i društvo uz Jadran – Vrela i rezultati istraživanja«, održan u Splitu 21–22. rujna 2001, u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, Istituto per le ricerche di storia sociale e religiosa

Vicenza i Dipartimento di studi storici e politici Padova. Držao je predavanja na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i u svijetu. Objavljivao je u mnogim domaćim i inozemnim znanstvenim časopisima i zbornicima (*Antonianum, Archivum Franciscanum Historicum, Recherche di storia sociale e religiosa, Kačić, Služba Božja, Bogoslovska smotra, Croatica christiana periodica* itd.).

Primio je 1977. počasnu medalju, poklon pape Pavla VI. za doktorat i 2009. plaketu za izvanredan doprinos razvoju Sveučilišta u Splitu. Splitsko-dalmatinska županija dodijelila mu je 2011. godine nagradu za životno djelo.

Znanstvenim opusom fra Vicka Kapitanovića dominiraju teme iz crkvene (dijelom i političke) povijesti Dalmacije, najviše u XIX. st., pri čemu istaknuto mjesto pripada Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja, njenoj povijesti, znamenitim njenim članovima i njenoj kulturnoj (posebno rukopisnoj) baštini. U tom okviru, Kapitanović je izrazito pomno istražio političku (ali i književnu te filozofsku) djelatnost fra Andrije Dorotića. No Kapitanovićev istraživački interes seže i šire, s jedne strane, prema povijesti hrvatskog naroda u cjelini, sjevernije i istočnije od Dalmacije (primjerice, u Bosni i Hercegovini), s druge pak strane, i prema drugim, povijesti srodnim disciplinama (primjerice, prema arheologiji ili etnologiji) – dapače, u disciplinarnom pogledu, mnogi su njegovi radovi prožeti i jasnom teološkom ili filozofskom dimenzijom. Nalazimo tako u bogatu Kapitanovićevu opusu ne samo radove posvećene npr. Dalmaciji za francuske uprave ili društveno-religijskim prilikama u Dalmaciji u drugoj polovici sedamnaestoga stoljeća nego i radove posvećene npr. Crkvi u Hrvatskoj pod francuskom upravom ili društvenom i religijskom životu katolika na području današnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine na prijelazu iz šesnaestoga u sedamnaesto stoljeće kao i radove o pučkoj religioznosti u Dalmatinskoj zagori, o Radovanovu portalu i teologiji u trinaestom stoljeću itd. Kapitanović je autor i dvaju izvrsnih sveučilišnih udžbenika (*Kršćanska arheologija*, 2006, i *Povijesna vrela i pomoćne znanosti*, 2012). Kvalitetom se ističe i njegov leksikografski doprinos (u *Hrvatskom franjevačkom biografskom leksikonu*, 2010). Kapitanovićev se znanstveni opus u cjelini odlikuje primjetnom tematskom i disciplinarnom raznolikošću.

Rukopisnom, posebno filozofskom rukopisnom baštinom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja Kapitanović se sustavno bavio tijekom cijele svoje znanstvene karijere, još od sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Istražio je rukopise u franjevačkim knjižnicama u Makarskoj, Šibeniku, Visovcu, Živogošću, Splitu, Sinju, Omišu, Zaostrogu i Sumartinu. Uz besprijekoran kodikološki opis rukopisa, Kapitanović bi uvijek pomno istražio i odnose među pojedinim rukopisima (utvrdio prijepise, preradbe, plagijate, identificirao utjecaje, domaće i inozemne), posebnu pažnju posvećujući nastanku pojedini-

nog rukopisa, njegovu podrijetlu, načinu na koji je došao do dotične knjižnice (pogotovo kad su posrijedi rukopisi stranih autora). Bio je naglašeno oprezan pri utvrđivanju autorstva. Nastojao je uvijek doći do što iscrpnijih podataka o autorima. Redovito bi upućivao i na literaturu u vezi s pojedinim rukopisom. K tome, Kapitanovićevo istraživanje filozofskih rukopisa bilo je tijesno povezano s istraživanjem pojedinih filozofskih učilišta tijekom povijesti Provincije. Temeljem dostupne arhivske građe Kapitanović bi uvijek nastojao što detaljnije utvrditi povijest pojedinog učilišta, okolnosti njegova osnutka, rada i ukidanja, često navodeći i detaljan popis profesora i studenata, posebno pritom upozoravajući na one istaknutije. U cjelini Kapitanovićevo istraživanje rukopisne filozofske baštine Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja metodološki izrazito ozbiljno koncipirana i provedena i predstavljaju doista izuzetan doprinos poznavanju povijesti filozofskog obrazovanja franjevacu u našim krajevima.

Većinu svojih članaka o rukopisnoj filozofskoj baštini Provincije fra Vicko je objavio u *Prilozima*. To su bili tehnički zahtjevni tekstovi, s mnogim slikovnim prilozima i tablicama. No kompletan postupak, od predaje rukopisa do prijeloma i samog tiska, tekao je uvijek glatko, bez i najmanjih komplikacija, čemu nije pridonijelo samo fra Vickovo informatičko umijeće (koje je bilo na zavidnoj razini) nego, rekao bih, još i više njegov izrazit smisao za timski rad, obilježen posebno respektom prema svakoj struci i svakom suradniku, u svim fazama postupka, od urednika, recenzenta ili lektora do korektora, grafičkog urednika i tiskara. Istom se karakternom crtom odlikovao i njegov angažman u Savjetu *Prilogā*. Privržen časopisu i istraživanju hrvatske filozofske baštine, znao bi na naše iznenađenje bez problema doputovati na sjednicu Savjeta iz Splita u Zagreb i isti se dan vratiti u Split.

Fra Vicko je bio čovjek vedra duha, jednostavan, entuzijast. Radovao se uvijek i suradnji i razgovoru i samom susretu. Intimno vezan uz sredinu i kraj iz kojeg je ponikao, uz kršćanstvo i franjevačku duhovnost, inspiraciju je nalazio uglavnom u Dalmaciji (i Dalmatinskoj zagori), u Crkvi i Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja, njenoj nemirnoj povijesti konstantno na razmeđu zaraćenih kultura i političkih sila, svjetonazora i ideologija i, tome usprkos, sačuvanoj njenoj kulturnoj i znanstvenoj baštini. Kontinuirano nadahnut poštovanjem prema toj baštini, fra Vicko nas je zadužio respektabilnim znanstvenim opusom, tematski i disciplinarno raznovrsnim, u metodološkom pogledu besprijeekornim, upravo uzornim. Naša će sjećanja na fra Vicka Kapitanovića biti uvijek obojena kako vedrinom i jednostavnošću njegove osobe, tako i osjećajem poštovanja i zahvalnosti kojim nas prožima njegovo djelo.

